

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 maja 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił B. Z. prawa do wcześniejszej emerytury na tej podstawie, że na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udokumentował wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Jako okres pracy w warunkach szczególnych organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy okres zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 5 września 1973 roku do 18 kwietnia 1975 roku natomiast nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 5 czerwca 1975 roku do 31 grudnia 1975 roku, od 1 stycznia 1976 roku do 13 września 1977 roku, od 13 września 1977 roku do 25 maja 1985 roku i od 27 maja 1985 roku do 13 października 1989 roku z uwagi na brak świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz brak dokumentacji dodatkowej (angażę, karty wynagrodzeń) potwierdzającej zatrudnienie w szczególnych warunkach. (decyzja k. 49 akt ZUS).

W dniu 10 czerwca 2015 r. B. Z. złożył odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do emerytury. (odwołanie k. 2 – 3v.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 5 - 5v).

Na rozprawie w dniu 22 kwietnia 2016 r. wnioskodawca podtrzymał w całości odwołanie, a pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. (protokół - k. 33)

Na rozprawie w dniu 24 maja 2016 r., bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku, wnioskodawca podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko procesowe. Pełnomocnik ZUS, pomimo doręczenia zawiadomienia o terminie rozprawy, nie stawiał się na rozprawie. (protokół - k. 40)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca B. Z., urodzony (...), wniosek o emeryturę złożył w dniu 4 marca 2015 r. (wniosek k. 1-3 akt ZUS).

Wnioskodawca ukończył zasadniczą szkołę zawodową w zawodzie ślusarz mechanik. (kopia świadectwa k. 46 akt ZUS)

Od 5 września 1973 roku do 18 kwietnia 1975 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie zatrudnienia wnioskodawca zajmował stanowisko pomocnik maszynisty żurawia wieżowego i maszynisty żurawia wieżowego. (świadectwo pracy k. 9 akt ZUS; zeznania wnioskodawcy – protokół k. 33, czas nagrania 00:01:58 – 00:11:13 w zw. z 00:42:52- 00:44:09)

Od 5 czerwca 1975 roku do 31 grudnia 1975 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w Ł. – O. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora dźwigu. (świadectwo pracy k. 10 akt ZUS)

Obsługiwany przez wnioskodawcę w okresie tego zatrudnienia dźwig to żuraw dźwigowy. (zeznania wnioskodawcy – protokół k. 33, czas nagrania 00:11:13 – 00:13:35 w zw. z 00:42:52- 00:44:09, zeznania świadka W. D. – protokół k. 34, czas nagrania 00:34:57 – 00:40:53)

Od 1 stycznia 1976 roku do 13 września 1977 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora dźwigu. (świadectwo pracy k. 11 akt ZUS)

Obsługiwany przez wnioskodawcę w tym okresie dźwig to żuraw dźwigowy. (zeznania wnioskodawcy – protokół k. 33, czas nagrania 00:13:35 – 00:22:28 w zw. z 00:42:52- 00:44:09)

Od 13 września 1977 roku do 25 maja 1985 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora. (świadectwo pracy k. 12 akt ZUS).

Obsługiwany przez wnioskodawcę w tym okresie zatrudnienia dźwig to żuraw dźwigowy. (zeznania wnioskodawcy – protokół k. 33, czas nagrania 00:16:07 – 00:22:28 w zw. z 00:42:52- 00:44:09)

W dniu 12 maja 1981 roku, decyzją Komisji E.-Kwalifikacyjnej dla maszynistów ciężkich maszyn budowlanych i drogowych wnioskodawcy zostały przyznane uprawnienia II kategorii do obsługi żurawi wieżowych w specjalności. (zaświadczenie k. 41- 41v akt ZUS)

W związku z podwyższeniem kwalifikacji zawodowych, na pisemny wniosek Głównego Dyspozytora Oddziału w Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K., wnioskodawcę zaliczono do wyższej stawki zaszeregowania. We wniosku wskazano, że wnioskodawca wykonuje pracę na stanowisku operatora żurawia wieżowego. (wniosek z dnia 27 marca 1984 r. – k. 30 i angaż – k. 29 pliku akt pracowniczych wnioskodawcy - koperta k. 30)

Od 27 maja 1985 roku do 13 października 1989 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora żurawia. (świadcstwo pracy k. 13 akt ZUS).

W okresie od początku 1976 roku do końca 1989 roku miejscem pracy wnioskodawcy była betoniarnia w K. przy ul. (...). (zeznania świadka J. Warchoła - protokół k. 34, czas nagrania 00:27:08 – 00:34:57; umowa o pracę z dnia 27 maja 1985 r. i angaże – k. 7-18 pliku akt pracowniczych wnioskodawcy - koperta k. 30)

Praca wykonywana na stanowisku maszynisty żurawia nie różni się niczym od pracy wykonywanej na stanowisku operatora żurawia. Wnioskodawca wykonując pracę samodzielnie pracował na tym samym sprzęcie i robił zawsze to samo, niezależnie od nazwy stanowiska wskazanej w dokumentacji pracowniczej. (zeznania wnioskodawcy – protokół k. 33, czas nagrania 00:22:28 – 00:24:24 w zw. z 00:42:52- 00:44:09)

W ciągu dnia pracy wnioskodawca cały dzień pracował na żurawiu. Wejście i zejście z kabiny zajmowało dużo czasu, gdyż kabina znajdowała się na wysokości 30 – 50 metrów nad ziemią. (zeznania świadka J. Warchoła - protokół k. 34, czas nagrania 00:27:08 – 00:34:57; zeznania świadka W. D. – protokół k. 34, czas nagrania 00:34:57 – 00:40:53; zeznania wnioskodawcy – protokół k. 33, czas nagrania 00:01:58 – 00:11:13, 00:16:07 – 00:22:28 w zw. z 00:42:52 - 00:44:09 oraz 00:43:04 – 00:44:09)

W późniejszym okresie zatrudnienia, począwszy od 18 stycznia 1990 roku do 28 lutego 2015 roku, wnioskodawca nie wykonywał prac na stanowiskach związanych z obsługą urządzeń dźwigowych. (świadcstwa pracy k. 14 – 21 akt ZUS)

Organ rentowy jako pracę w warunkach szczególnych uwzględnił okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 5 września 1973 roku do 18 kwietnia 1975 roku natomiast nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 5 czerwca 1975 roku do 31 grudnia 1975 roku, od 1 stycznia 1976 roku do 13 września 1977 roku, od 13 września 1977 roku do 25 maja 1985 roku i od 27 maja 1985 roku do 13 października 1989 roku z uwagi na brak świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz brak dokumentacji dodatkowej (angaże, karty wynagrodzeń) potwierdzającej zatrudnienie w szczególnych warunkach. (decyzja k. 49 akt ZUS).

Łącznie uznany przez ZUS okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wyniósł 1 rok, 7 miesięcy i 14 dni. (wykaz okresów zatrudnienia k. 27 akt ZUS)

Ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających.

(okoliczność bezsporna).

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy, których wiarygodność nie była przez strony kwestionowana, oraz na podstawie zeznań świadków J. Warchoła i W. D., korespondujących z przesłuchaniem wnioskodawcy. Sąd ocenił te dowody jako

wiarygodne, gdyż są spójne, korelują ze sobą oraz z pozostałym zgromadzonym w toku postępowania materiałem dowodowym z dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015, poz. 748 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust.2 art.184 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z przepisu art.32 wynika, że możliwe jest wcześniejsze przejście na emeryturę przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą w szczególności wymienione w dziale V (zatytułowanym „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”) pod poz. 3 „**Prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych**”.

Do prac tego rodzaju należy wymieniona w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz.Urz.MB.1983.3.6), w wykazie A, w dziale V poz. 3 pkt. 5 praca na stanowisku: **maszynista żurawi wieżowych**.

Stosownie zaś do treści § 2 ust.1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru

lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca spełnił warunki do uzyskania emerytury w zakresie wymaganego wieku (kończące 60 lat) oraz ogólnego stażu pracy (co najmniej 25 lat). Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy także okres pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 1 rok, 7 miesięcy i 14 dni, to jest okres pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 5 września 1973 r. do 18 kwietnia 1975 r. na stanowisku maszynisty żurawia wieżowego.

Spór dotyczył pozostałego okresu zatrudnienia wnioskodawcy:

- od 5 czerwca 1975 roku do 31 grudnia 1975 roku w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w Ł. – O. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora dźwigu (6 miesięcy i 26 dni),

- od 1 stycznia 1976 roku do 13 września 1977 roku w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora dźwigu (1 rok, 8 miesięcy i 13 dni),

- od 13 września 1977 roku do 25 maja 1985 roku w Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddział w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora (7 lat, 8 miesięcy i 13 dni),

- od 27 maja 1985 roku do 13 października 1989 roku w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora żurawia (4 lata, 4 miesiące i 18 dni).

Zdaniem organu rentowego przedstawione przez wnioskodawcę świadectwa pracy potwierdzające jego zatrudnienie w ww. okresach nie potwierdzają wykonywania przez niego pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii należy zwrócić uwagę na ugruntowane w judykaturze stanowisko, że regulacja § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. statuująca ograniczenia dowodowe nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. III UZP 5/85; uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, opubl. OSNAPiUS 2001, nr 18, poz. 562).

W ocenie Sądu Okręgowego, zebrany w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do uznania za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych całego spornego okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 5 czerwca 1975 roku do 13 października 1989 roku.

Zawarte w aktach osobowych wnioskodawcy dokumenty w zestawieniu z treścią zeznań złożonych świadków J. Warchoła i W. D., w zestawieniu z przesłuchaniem wnioskodawcy dowodzą, że B. Z. w sposób ciągły i w pełnym wymiarze czasu pracy, a nawet w czasie ponadnormatywnym wykonywał pracę wyłącznie w charakterze maszynisty żurawia wieżowego w całym spornym okresie, a nie tylko w uznanym przez organ rentowy okresie od 5 września 1973 roku do 18 kwietnia 1975 roku.

W toku postępowania dowodowego Sąd ustalił, że wnioskodawca w spornym okresie czasu – pomimo tego, że w świadectwach pracy zajmowane przez niego stanowisko określano jako „operator dźwigu”, „operator”, czy też „operator żurawia” – zawsze kierował dźwigiem typu żuraw wieżowy, w którym kabina operatora (kierującego, maszynisty) znajduje się na wysokości co najmniej 30 metrów nad ziemią. Wnioskodawca, posiadając wymagane przepisami uprawnienia, pracował wyłącznie na takim sprzęcie i to zarówno w okresie spornym, jak i w okresie uwzględnionym przez organ rentowy.

Potwierdzeniem tego, że nazwa stanowiska pracy wnioskodawcy wynikająca z treści świadectw pracy nie może przesądzać o rzeczywistym charakterze wykonywanej przez niego pracy, jest w szczególności to, że nawet w aktach

osobowych dotyczących zatrudnienia wnioskodawcy u tego samego pracodawcy (Przedsiębiorstwo (...) w K. Oddział w K.) pojawiają się różne określenia tego stanowiska.

Jak bowiem ustalił Sąd Okręgowy w związku z podwyższeniem przez wnioskodawcę kwalifikacji zawodowych (uzyskanie uprawnień II kategorii do obsługi żurawi wieżowych), na pisemny wniosek Głównego Dyspozytora Oddziału w tym przedsiębiorstwie wnioskodawcy przyznano wynagrodzenie wg wyższej stawki. We wniosku tym wskazano, że wnioskodawca wykonuje pracę na stanowisku operatora żurawia wieżowego, natomiast na angażu, że jest to stanowisko „operator”.

Również w dwóch okresach zatrudnienia wnioskodawcy u tego samego pracodawcy (w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w K.), pomimo iż wnioskodawca wykonywał tę samą pracę na takim samym urządzeniu w jednym świadectwie pracy (k. 11 akt ZUS) jego stanowisko określono jako „operator dźwigu”, a w drugim – „operator żurawia”(k. 13 akt ZUS).

Powyższe ustalenia, zdaniem Sądu, uzasadniają stwierdzenie, że również sporny okres pracy wnioskodawcy (w łącznym wymiarze ponad 14 lat) zakwalifikować należy do prac w warunkach szczególnych.

Wraz z okresem zatrudnienia uwzględnionym przez organ rentowy jako praca w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (1 rok, 7 miesięcy i 14 dni) wnioskodawca wykazał zatem w toku przedmiotowego postępowania, że legitymuje się ponad 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych uprawniającym do wcześniejszej ze względu na wiek emerytury.

Na mocy art.129 ust.1 ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając na uwadze powyższe Sąd, na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od dnia 1 marca 2015 r. tj. od miesiąca złożenia wniosku o emeryturę.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art.98 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając z tego tytułu od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł. Na kwotę tę złożyło się wyłącznie wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawcy w osobie adwokata, ustalone w oparciu o § 2 ust 1 i 2 i § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t. ze zm.) w zw. z § 21, § 22 i § 23 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).